

OKÉNKO

DO FARNOSTI

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXX

Duben 2021

číslo 4

Prahnutí

Pít pít
chybí pramen
mezi tolika prameny
není pohár
mezi tolika verky
není rukou
mezi tolika rukama

Je pouze prahnutí
a říká
že pouze ono
utiší vyprahlou

Anna Kamińska

Člověk nesmí zabřednout do žádné sebelítosti, spíše by neměl zapomínat, že existují lidé, kteří jsou na tom hůř. Jestliže se řádové sestry starají o těžce mentálně a fyzicky postižené děti, mám za to, že nesou těžší úděl než člověk u výslechu. Pečovat o takto postižené děti znamená vynaložit více síly, obětavosti i pokory.

Olga Havlová, 1993

Úvodem

J. S. Bach přišel do osmi let o oba rodiče a o všechny sourozence, zemřela mu i první manželka a čtyři ze sedmi dětí. Z druhého manželství mu zemřelo v dětství osm dětí z třinácti. Přesto je Bachova hudba plná naděje.

Ve svém ohrožení koronavirem více myslíme na lidi žijící v krajích činných sopek, orkánů, nedostatku vody nebo dokonce válek. Jak se vyrovnávají se smrtelným ohrožením?

Česká televize přináší nejlepší zprávy, ČT 24 je nejsledovanějším televizním kanálem v Evropě. Nezávislost ČT vadí vládnoucím politikům. Ohrožení nezávislosti veřejné televize je nebezpečím pro svobodu slova a demokracie. My voliči se nenecháme opít rohlíkem nebo propagandou, ve 20. století se nám to již vícekrát krutě nevyplatilo.

Blahopřejeme Vám k Velikonocům! Slaveny jsou už tři tisíce let. Jsou to svátky milosrdenství, svobody a vítězství nad smrtí.

Opět jsme se na ně čtyřicet dnů připravovali. K čemu jsme povyrostli?

V naši zemi mají ženy o pětinu menší platy než muži za stejnou práci. Ženy v domácnosti pečují o děti 6,63 hodin denně, muži 3,42 hodin. Zaměstnané matky pečují 4,51 hodin, zaměstnaní otcové 3,06 hodin. Myslíte si, že křesťanští otcové jsou obětavější? Vyplníme-li při sčítání obyvatel: „Jsem pokřtěný“, co to znamená? Komu tím prospíváme? /v

LÁSKA JE VÝZVOU PRO MILOVANÉHO

Lidé nechtějí Boha lásky, protože milující vždy něco požaduje. V tom je samotná podstata lásky, a lidstvo tohle nechce. Snažíme se před tím skrývat a ničit to. Tak se lidé snažili zničit i Ježíše, bratra všeho stvoření. K tomu, aby Ježíš viděl, že jeho slovo nebylo přijímáno, nemusel být velkým prorokem, který by viděl ruku písící na zdi „mene tekel“. Lidé nechtěli vztah, chtěli náboženství. Zdá se nám to snad nereálné? Dnes je to s námi stejné. Je to stejné v případě církve a je to stejné uplynulé dva tisíce let. Lidé nechtějí láskyplné vztahy; chceme raději náboženství a všechna jeho cinglárka, protože to je daleko pohodlnější. Vztah lásky je nám stálou výzvou a něco od nás vyžaduje. Nabízí též radost, kterou nedokážeme snášet: je nám příliš blízko, je příliš štedrá a příliš prostorná. Co bychom si jen s takovou svobodou počali? Snažíš ji chodit do kostela.

Richard Rohr

I v té nejhlubší temnotě
hoří světlo naděje,
i v té největší opuštěnosti
nás vede Boží ruka.

Roland Leonhardt

Tradice je živá víra mrtvých.
Tradicionalismus je mrtvá víra živých.
R. Rohr.

Je jenom jeden Věčný
všude bez ustání
a my na jeho dlani.

Mathias Claudius

Nevyšla naděje?
Přesto však nezmírá.
Zavřel se jeden vchod?
Sta se jich otvírá.

Friedrich Rückert

Náboženský povýšenec se nemusí ptát, co je správné, tomu stačí otevřít knihu všech knih - Bibli. Tam najde všechno, co potřebuje. To je jeho opora. Spoléhá na ni stoprocentně. Ať má v úmyslu cokoli, Bůh mu to podepíše. Věty, které potřebuje, by našel poslepu. Ne-srovnalosti ho neznepokojují, ty se mu hodí. Co nemůže použít, to přeskochí a zastaví se u nějakého nesporného výroku. Toho se neochvějně drží, až s jeho pomocí dosáhne toho, co chtěl. A když pak život běží jinam, najde si jinou větu.

Elias Canetti

JAKÁ JE BOŽÍ SPRAVEDNOST?

Potřebujeme řadu věcí dělat lépe než před pandemií, už nad tím doma přemýšlíme. Také se znovu ptáme, jak smýšlíme a mluvíme o Bohu. Tak, jako si opravujeme své poznání o světě, tak si opravujeme své představy o Bohu. Větší děti nebo vnuci nám mohou posloužit, zda o Bohu mluvíme spravedlivě, logicky správně, přiměřeně a přitažlivě. Neradi bychom Bohu křivdili.

Dost lidí, nejen u nás, obdivuje buddhismus. Ptal jsem se proč. V budhistických chrámech před sochami světců svítí lampy jako v našich kostelích, ale budhové se umívají. Naše kostely spíše připomínají muzeum tortury. Stojí náš život na utrpení?

Mocní, od králů až po vůdce gangů, se vydávají za božstva, rozhodují o poddaných a vyžadují od nich podřízenost pomocí trestů, výpalného a odměn. Podřízení si u mocných získávají přízeň skrze dary, poslušnost a usmírování. Mocní neposlušnost poddaných krutě trestají. Jejich hněv často utiňuje až prolitá krev odsouzců. Podobnou představu o Bohu mají někteří lidé dodneška. Pohanské kněžstvo tvrdilo, že božstvo je třeba živit a přinášet mu oběti, v některých kulturách i oběti lidské. (Kněží tím získávali bohatství i moc nad lidmi.)
(Srv. Dan 14: 1-22 - Jeremiášův list deportovaným izraelitům do babylonského otroctví; Baruch 6. kapitola)

Hebrejové přijali od starých pohanských pastevců představu o krvežiznivém démonu sídlícím na pastvinách, zabíjejícím zvířata jejich stád a pijícím jejich krev. Na jaře, při stěhování pastýřů se svými stády na letní pastviny, přinášeli lidé tomuto démonovi výpalné, kozla. Jeho krev se měl démon nasytit a ukojit a nechat zvířata pastýřů na pokoji. Hebrejové tuto pověru spojili s prastarým rituálem o nápravě nespravedlnosti * a vytvořili vlastní obřad. (Srv. Lv 16. kap.)

Zůstalo v nás mnoho z pohanského myšlení, z Ježíše děláme kozla pro Azázela. Proč na Ježíšovu hlavu vkládáme naše hříchy? Vkládá je na Ježíše Otec nebeský? Bere je Ježíš na sebe, aby nás uchránil trestu? Jako představu by měl Ježíš o Otci a jeho spravedlnosti? Může někdo vzít druhého zločin na sebe? Mohl by spravedlivý soudce odsoudit nevinného? Apoštol Pavel používá některá přirovnání ve svých kázáních jako obraz, ale my jsme z nich udělali dogmatická tvrzení (nerozpознаváme literární druh Pavlových slov).

Je snad Bůh jako neúprosný velitel koncentračního tábora Osvětlení, který prohlásil: „Za každého uprchlého vězně bude popraven deset vězňů“, a pak „milostivě“ dovolil, by si Maxmilián Kolbe vyměnil místo s odsouzeným Gajowniczekem? Bůh je milosrdný a nevyžaduje neúprosně

VELKOPÁTEČNÍ ČTENÍ O BOŽÍM SLUŽEBNÍKU

(Iz 52:13 - 53:12)

Překlad Radivoje Jakovljeviče, dnes pravoslavného biskupa (člena skupiny Ekumenického překladu Bible)

Hle, můj služebník nakonec uspěje,
zvedne se, jeho vznešenost zazáří.

Mnozí nad ním ztrnuli úděsem!

Jeho vzezření bylo nelidsky zohaveno,
vzhled se nepodobal člověku.
Avšak on pokropí mnohé pronárodů krví,
před ním si zakryjí králové ústa,
protože spatří, co jim nebylo vyprávěno,
porozumějí tomu, o čem neslyšeli.

Kdo uvěří naší zprávě?

Nad kým se pak zjeví síla Hospodinova?
Vyrašil před Bohem jako proutek,
jak oddenek z vyprahlé země.

Neměl královský vzhled ani důstojnost,
abychom po něm toužili.

Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl.
Muž plný bolesti, zkoušený utrpením.
jako ten, před nímž si lidé zakrývají tvář.
Opovrhli jsme jím, nepočítali jsme s ním.

On však nesl naše trápení
Obtížil se našimi bolestmi.

A my?
Mysleli jsme, že je zasažen, ubit a
pokořen od Boha.

trest v každém případě. Hospodin nevyžadoval smrt Kaina za vraždu Abela, smrt Davida za mnohonásobnou vraždu Uriáše a jeho spolubojovníků, atd, atd. Milosrdný Otec nenechal marnotratného syna ani jeden den nádeničit. Objevil ho: „Nikdy jsi nepřestal být milovaným synem. Dejte mu prsten na ruku a krásné šaty“ - přesto, že syn neměl na nic nárok a svoje dědictví do poslední vindry promrhal. Spravedlivý trest nebyl vyžadován, neboť otec je milosrdný a syn se obrátil. Milosrdenství je jménem boží spravedlnosti.

Život stojí na obětavosti. Slunce se jednou vysvítí, půda se vyčerpává, odevzdané životy rostlin a zvířat nám předávají své bohatství, abychom mohli žít, rodiče ve službě dětem spotřebovávají svou životní sílu a stárnou. Smíme přijímat, pokud chceme dávat. Kdo by jen bral, je sobcem, kořistníkem a upírem, žije „z cizí krve“.

V čem spočívá Ježíšova záchrana?

Muži byli v celých dějinách často zabijáky, útočníky nebo obránci. Ve dvacátém století bylo nejvíce zabitých - a zabíjejících. Rychlejší přežije. Tak to šlo léta, násilí vyvolávalo pomstu a další násilnosti. Ježíš se stavěl proti zlu jiným způsobem. Ukázal nám, že v nás sklony k násilí rostou a mohou se silně projevit (dějiny to dokazují

Jenže on byl proklán naší nevěrností,
zmučen naší nepravostí,
Nespravedlivý úděl snášel pro náš pokoj,
jeho jizvami jsme uzdraveni.

Byl týrán,
ale utrpení bez výčitek přijal,
jako beránek vedený na porážku,
jako ovce před stříhači zůstal němý,
neotevřel ústa.

Byl popraven bez vazby, bez soudu.
Kdo pomyslí na jeho čest?
Byl vyťat ze země živých,
raněn nevěrností mého lidu.
Byl mu určen hrob se svévolníky.
Když však umřel, byl pohřben s boháčem.

Nedopustil se násilí a v jeho ústech nebylo lsti,
Hospodin dopustil, aby byl rozdrčen
a dal svůj život pro život druhých.

Spatří potomstvo,
bude dlouho živ
a co se Hospodinovi líbí, v jeho ruce se
podaří.

Svou moudrostí dopomůže ke spravedlnosti
mnohým.
Ponese jejich břemeno nepravostí.

Obdrží úděl spravedlivého.
Neboť mnohé zachránil před zkázou.
Aby druhé zachránil, sám sebe vydal na smrt.

a experimenty Zimbarda a Milgrama to potvrzují).

Ježíš některé lidi pro svou nenásilnou cestu získal. Každý si můžeme účinnost jeho postoje vyzkoušet na sobě.

Ve čtvrtk po Velikonocích si uděláme přes zoom v 19 hod. biblickou hodinu na téma: „Zástupná smrt prvorozeného v Bibli“.

Zájemci se mohou přihlásit na:

vaclav.vacek@wo.cz

* *Připomínám podobný rituál našich předků - stínání kohouta nebo berana. Stávalo se, že během roku nebyli vypátráni viníci některých provinění v obci. Podezření a dohady, kdo je vinen, jsou pro společenství nezdravé a rozkladné. Aby se mohla za narušenou nespravedlností udělat „tlustá čára“, někdo velkorysý, kdo byl tvůrcem pokoje, daroval kohouta, berana nebo kozla k rituálu celé obce. Živočich byl obžalován ze všech nevyjasněných případů a odsouzen k smrti. Kohoutovi stáli kosou hlavu a uvařili z něj polévku pro všechny. Berana svrhli ze skály (u nás ze skály v Rotneku), v městech vytáhli odsouzené zvíře na věž a shodili dolů. Tam už čekal řezník a zvíře připravil k hostině. K moudrosti předků patřil vtip pořadatelů, herecké výkony postav soudní a výkonné moci, patřičné veselí a hostina (hostina patří k důležitým životním rituálům). Tento rituál napravlal porušenou spravedlnost v obci. /v*

Je jen tato chvíle

Řeky nepijí vlastní vodu;
stromy nejí vlastní ovoce;
slunce nesvítlí na sebe
a květiny nešíří svou vůni pro sebe.
Žít pro ostatní je zákon přírody.
Všichni jsme se narodili,
abychom si navzájem pomáhali.
Bez ohledu na to, jak je to obtížné...
život je dobrý,
když jsme šťastní,
ale je mnohem lepší,
když jsou díky nám šťastní ostatní.

František,
přežil Tarak Matl

POTŘEBUJEME JEŽÍŠE?

Ježíš je prý v celém konceptu křesťanství už vlastně nadbytečný. Je-li Bůh láskou bez podmínek, proč k tomu ještě potřebujeme Ježíše? „Židé či muslimové, Hospodin i Al-láh, ti se přeci bez něj také obejdou,“ řekla mi jedna vězeňkyně po společném zhlédnutí Zeffirelliho Ježíše Nazaretského.

Je to podobné, jako když se řekne, že u nás už vlastně nepotřebujeme křesťanství. V čem jsou si obě témata podobná?

Máme vyspělý sociální stát, rozvinutou zdravotní péči i systém sociálních služeb. Každého člověka bereme s jeho důstojností a od ní se odvíjejícími lidskými právy. Jenže euro-atlantická civilizace byla do své podoby zformována křesťanstvím. Bez něj bychom neměli pojetí člověka jako osoby s její důstojností a lidskými právy, tudíž bychom zřejmě neměli ani sociální stát. To vše je totiž založeno na židovsko-křesťanské antropologii a my s podivem můžeme říci, že euro-atlantická civilizace ve svých strukturách vlastně realizovala evangelium. Proto k nám proudí zástupy uprchlíků z míst, kde se evangelium neuchytilo.

Podobně je tomu s Bohem bez Ježíše. Do jeho příchodu bylo třeba Boha usmiřovat obětmi, bát se ho a doufat ve věčnou spásu. V žádném z náboženství Bůh nebyl Láskou. Za tento obraz vděčíme Ježíši. Prohlášením, že Bůh nechce oběti, ale milosrdenství, si podepsal rozsudek smrti a za tento svůj obraz Boha položil život. Jakmile nám jej takto jednou získal, přestali jsme Ježíše potřebovat, stejně jako jsme v dávno křesťansky uspořádané společnosti přestali potřebovat křesťanství.

Já ale Ježíše potřebuji, nestačí mi jen univerzální Kristus či univerzální Láska. Chci milovat konkrétní osobu, a ne jen prožívat myšlenku. Potřebuji slyšet ta krásná, silná, inspirující slova, a nikoli jen cítit, že jsem milován bezpodmínečně milujícím Bohem. A také potřebuji vidět kostely a katedrály, nejen nemocnice či ústavy, kde se o mne hezky postarají, nebo obchodní centra, která vybírají dobrovolné příspěvky na charitativní akce.

Ladislav Heryán

SEN O CÍRKVI 21. STOLETÍ

Jan Konzal

Za prvé bych byl rád, kdyby církve uvěřila, že je Pánova, že nepatří sobě, že jejím úkolem není starat se o sebe. Já myslím, že tomu moc nevěří.

Za druhé bych byl rád, kdyby se jí podařilo uvěřit, že blahoslavenství nejsou prázdná slova, že Bůh má pro ně slabost.

Za třetí toužím po tom, aby deklarovala, jak vypadá změna smýšlení. Lidé dnes dovedou převlékat kabát, ale změna smýšlení tak, jak to uměl apoštol Pavel, když se s brekem rozešel se svou minulostí, to se nedaří. Já mám obavu, že moje církve je strašně pyšná, strašně hrdá na to, že dobře věří.

Za čtvrté, aby přestala zachraňovat svoji pozici ve světě. Církve totiž věnuje své pozici a pověsti spoustu sil a energie, a přitom na tom vůbec nezáleží.

Za páté bych si přál, aby brala vážněji povolání být svátostí tohoto světa. My tady nejsme proto, abychom udělovali svátosti, ale abychom byli svátostí těm, kteří na naše svátosti kašlou. Protože lidé kašlou na naše rituály, potřebují se setkat s Bohem - ale nám se do toho nechce.

Za šesté, aby se odhodlala být přístřeším i těm, kteří s ní nesouhlasí a které třeba nemá ráda.

A za sedmé bych si přál, kdyby si konečně přestala namlouvat, že je matka církve. Ona ve skutečnosti miluje otcovsky, ne mateřsky. Matka totiž miluje bezpodmínečně, ale církve miluje podmíněně jako otcové. Ti říkají, když budeš dobrý, když se vyučíš a dotáheš to tam a tam, tak tě budu mít rád. Takovou „jistotu“ lidé znají na tisíc způsobů, ale potřebují mít někoho, kdo je přijme, i když zkrachují. Přál bych si, aby církve přestala řečnit, že je matkou, a začala matkou skutečně být“.

ÚNIK

Mistr se stal ještě za svého života legendou. Říkalo se, že u něho jednou hledal radu sám Bůh: „Chci si s lidstvem zahrát na schovávanou. Ptal jsem se svých andělů, jaká skrýš by byla nejlepší. Někteří tvrdí, že hlubina oceánu. Jiní, že vrchol nejvyšší hory. Další že stále odvrácená strana měsíce nebo vzdálená hvězda. Co navrhuješ ty?“

I pravil Mistr: „Schovej se v lidském srdci. To je to poslední místo, které je napadne.“

Anthony de Mello, SJ

VÍRA

„Každý věří na svého výborného Pánaboha, ale nevěří druhému člověku, že ten taky věří v něco dobrého. Lidé mají nejdřív věřit v lidi, a to ostatní se už najde. Tak to říká pan Kuzenda.“

„Ba jo,“ mnil pan Brych. „Člověk si třeba může myslet, že druhá víra je špatná víra, ale nemá si myslet, že ten, kdo ji má, je špatnej a sprostej a podvedenej chlap. To je v politice a ve všem.“

„A proto se tolik lidí nenávidělo a pobilo,“ ozval se páter Jošt. „Víte, čím větší věci někdo věří, tím vzteklejce pohrdá těma, co v ně nevěří. A přece největší víra by byla věřit v lidi.“

„Každý to myslí náramně dobře s lidstvem, ale s jedním každým člověkem, to ne. Tebe zabiju, ale lidstvo spasím. A to nejní dobře, Velebnosti. Svět bude zlej, pokud nezačnou lidi věřit v lidi.“

Karel Čapek,

Továrna na absolutno

MÁ SAMOTA MNE, PANE, NĚKDY MRAŽÍ.

A v poušti samoty si žádám nějakého znamení. Tys mne však poučil. Pochopil jsem, že jakékoli znamení je marnost, neboť kdybys byl z mé roviny, nenutil bys mne růst. A co bych si, Pane, počal se sebou, tak jak jsem?

A proto jdu a vznáším modlitby, na něž není odpovídáno, a jsem tak slepý, že se musím řídit jen slabým teplem na uvadlých dlaních, ale tebe, Pane, přesto chválím, že mi odpovídáš, neboť kdybych našel, co hledám, už bych se nemusel uskutečňovat.

Kdybys v podobě archanděla vykročil prostě sám od sebe k člověku, byl by člověk dovršen. Přestal by řezat prkna, kovat hřebíky, starat se o nemocné. Přestal by zametat pokoj i zbožňovat svou milou. Kdyby tě, Pane, mohl nazít, chtěl by ti potom vzdávat hold lásky tou tápavou oklikou skrze lidi?

A. de Saint-Exupéry

Svobodná může být jen bytost, která chápe rozdíl mezi „nedokáží“ a „nemám“, neboť právě v tomto prostoru možností se odehrává její svoboda.

Jan Sokol

KRIZE KVŮLI ZEMANOVĚ A BABIŠOVĚ

Rozhovor O. Leinerta s Pavlem Fischerem

Začnu otázkou na tělo. Nechal byste se naočkovat ruskou vakcínou Sputnik V, pokud by byla schválena ať už v Česku, nebo v Evropské unii a lékař vám ji nabídl?

Rozlišuji vakcíny na schválené a neschválené. Takže když bude nějaká schválená, zeptal bych se, proč zrovna tato, a dál bych se v klidu nechal naočkovat.

Rozlišoval byste, kdybyste vedle sebe měl ruskou a americkou a obě byly schválené? Nerozlišoval. Protože mám za to, že ke každé té vakcíně je příběh, který umí číst expert a který by neměl komentovat politik. Vzpomínám si, že pan prezident začal takto zneuctívat jednu z vakcín – byla to tuším AstraZeneca – a já jsem si uvědomil, že říká věci, které nejsou pravda. Že vědecká komunita mezitím dostala tak přesvědčivá čísla, že by měl pan prezident teď vystoupit a opravit do médií to, co naprášil jako dezinformace.

Není zrovna v případě vakcíny AstraZeneca, kolem níž je v poslední době dost pochybností v souvislosti s její účinností například vůči mutacím koronaviru, obzřetnost namísto?

Nejsem biochemik, takže spoléhám na ty, kteří tomu rozumějí. Když se podíváte na stránky EMA, každá z těch vakcín tam má svoje data, svůj rodný list, test, složení, historii. Tohle všechno máme v případě vakcíny AstraZeneca k dispozici. Zatímco v případě vakcíny Sputnik V, kterou prosazuje pan prezident, to ruská strana až do předminulého týdne nedodala. A ani nejevila zájem to dodat. Teď se to změnilo, tak počkejme na konec toho procesu. Ten spočívá na expertech a bylo by chybou politiků, aby jim vykládali, čím se má vakcinovat.

Na druhou stranu, ve chvíli, kdy vakcín není dostatek, není lepší ruská – byť neschválená – než žádná?

My především nezvládáme očkovat ani těmi, které máme. Občané by měli od vlády slyšet, proč máme plné sklady nevyočkovovaných dávek, začíná se to počítat na statisíce. Když budeme očkovat tak pomalu jako doteď, tak by prezident a premiér měli spíš začít řešit, jak vakcíny, které už máme, dostat k těm nejpotřebnějším. A to, že prezident Zeman mluví SÚKL do práce a v podstatě říká, co má nebo nemá schválit – tak to je vlamování se do kompetencí nezávislých správních orgánů. Na to jsou u nás zákony a prezident přísahal, že je bude dodržovat. Takže očekávám, že se prezident vrátí do své ústavní role, jinak máme velký problém. Máme vládu, která nevládne, prezidenta, který se jí do toho montuje, a premiéra, který se letí dívat, jak očkují v Izraeli. To je jako když si čteme Honzíkovu cestu. Chodí se dívat do zahraničí, ale věci tady neřídí dobře.

Proč by se premiér neměl jet podívat do Izraele, který na rozdíl od nás v tempu očkování vyniká?

A s jakým výsledkem se premiér vrátil například z Maďarska? Mám velké pochybnosti, že by jeho cestování něco přineslo. Například to Maďarsko bylo naprosto neproduktivní. Spoustu věcí dnes vyřešíte on-line. Kdyby se premiér místo cestování po světě šel podívat, v čem je problém s distribucí vakcíny, tak udělá pro Českou republiku a občany mnohem lépe. A v případě Izraele, ano, už měsíce pozorujeme, jak tam mají zorganizované očkování, ale promiňte mi, v dnešní době netřeba jezdit na místo, úplně stačí, když budete mít podklady od ambasad, něco o tom vím. Tady premiér honí PR ve chvíli, kdy by měl řešit pohromu a krizi.

Čím si vysvětlujete, že zmíněný Izrael nebo Velká Británie zvládají očkovat mnohem rychleji než země Evropské unie?

Předpokládám, že tuto diskusi teď povedeme v Evropské unii hodně podrobně. Skutečně je řada kompetencí, které Evropská unie možná nevyužila dostatečně a mohla konat rychleji. Ale co by bylo alternativou? Že každá země bude nakupovat sama? V tom případě by Česká republika byla na konci fronty, protože by nás ostatní přeskočili. Evropská unie nám zajistila dohodu na dostatek vakcín, my je akorát neumíme proočkovat. Evropská unie nám dokonce dodala vakcíny, na které jsme ještě ani neměli právo, protože vidí, že se to u nás sune do velmi špatných čísel. Dokonce jsme dostali solidární pomoc z Francie na základě osobního rozhodnutí Emmanuela Macrona a pomohla nám i řada dalších zemí. Tedy, zastavme se. V rámci Evropské unie se ty věci nějak nastavily a fungují, byť nejsou ideální. Bude mě zajímat, jak vypadají některé z těch smluv, protože je skutečně ve hře významná otázka, jestli to nejsou ty obrovské firmy, které rozhodovaly namísto administrativy EU, ale na to je čas.

Zmínili jste, že kdybychom nebyli součástí Evropské unie, tak by nás ostatní nejspíš přeskočili. Proč to však Izrael, který je ještě menší než Česko, zvládá takto rychle?

To je určitě pozoruhodné. Ale Izrael je země, která ví, že věci nejsou samozřejmostí. Je to země, která je v permanentním kontaktu s nepřítelem a ví, že musí být stále připravena. Úplně stejně vypadá dnes po brexitu diskuse ve Spojeném království. A to nás od nich odlišuje. Zatímco u nás máme Andreje Babiše, který se o všechno postará – a čau lidi, nestarejte se, já to tady mám pod kontrolou – a je v zásadním střetu zájmů, který oslabuje Českou republiku i naše slovo v mezinárodním prostředí, tak v Británii nebo Izraeli vědí, že jak rychle se dostanou z této krize, tak bude vypadat jejich prosperita zítra. A toto si bohužel u nás nikdo nezačal počítat. Od paní Schillerové dnes už nic neočekávám, ale mrzí mě, že Andrej Babiš, který měl ambice přinést této zemi prosperitu, tak nás vede do záhuby.

Neukazuje ale tato krize na problém celé Evropské unie?

Jsem připraven mluvit o Evropské unii a jejích problémech, ale odmítám generalizovat.

Protože v této soutěži je bohužel jedna země, která naprosto vyniká jako ten, kdo všechno prošustroval – a to je Česká republika. Zahraněční novináři se sem dokonce jezdí dívat, aby pochopili, jak jsme se dostali do té bídy, v které jsme.

Jaké máte pro tu krizi vysvětlení vy?

Do té krize jsme se dostali kvůli Miloši Zemanovi a Andreji Babišovi. Protože oni v rolích, v nichž měli konat, způsobili spoustu problémů a zmatků. A dokonce naskakují na dezinformace, které podlamují důvěru občanů v to, že to tady má někdo pod kontrolou.

Myslíte, že by dnešní Rusko a Čína byly schopny poslat do světa vakcíny, o nichž by věděly, že mohou být zdraví nebezpečné?

Můžeme spekulovat, ale ve vztahu k těmto zemím bych následoval doporučení našich institucí, které mají odpovědnost za bezpečnost. Mluvím o BIS, vojenském zpravodajství nebo Národním úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. Tyto instituce se podepsaly pod dokument, který si vláda vyžádala, aby pochopila, jaká jsou bezpečnostní omezení v případě jiného závažného tématu – dostavby jaderné elektrárny Dukovany. A ten hlas, který od nich přišel, jasně poukázal na možné hrozby. Dokonce se pod něho podepsali i vicepremiér Jan Hamáček a ministr zahraničí Tomáš Petříček. To doporučení je jasné. Podle toho bychom se měli řídit, ať už jde o Dukovany nebo neschválenou vakcínu. Není jiné cesty.

V čem spočívá nebezpečí ruského a čínského vlivu v západním světě?

Je to věc národní bezpečnosti a suverenity. Dnešní Rusko si dovoluje takové věci, jako radit nám, kde máme mít jakou sochu, jak má rozhodovat radnice městské části – do čehož přitom nemůže mluvit ani naše vláda. Úplně stejně je to v případě Číny. Když si vzpomeneme na skandální dopis zesnulému předsedovi Senátu panu Kuberovi, tak vidíme, jaký diktát si dovolí velmoc. Každá demokratická země v Evropě má svého Jaroslava Tvrdíka. Ve Francii najdeme člověka, který byl premiérem a dnes prosazuje čínské zájmy (Jean Pierre-Raffarin, který byl premiérem Francie v letech 2002 až 2005, dlouhodobě obhájuje politiku jedné Číny, pozn. red.). Když o těchto věcech nebudeme mluvit dnes, tak za deset let může být pozdě. U obou těchto zemí můžeme pozorovat, jak ovlivňují veřejné mínění, omezují svobodu slova, svobodu parlamentů, svobodu akademického bádání – což jsme viděli i u nás na Univerzitě Karlově (zmiňuje kauzu skrytého financování akademických konferencí na univerzitě Čínou, na kterou v roce 2019 upozornil server Aktuálně.cz, pozn. red.). Čína na svém území nepovoluje ani Twitter, reguluje internet, nepouští svoje hosty tam, kam by měli mít přístup. Je skandální, že Světová zdravotnická organizace neměla do Číny rok přístup.

Je to už víc než rok, co se svět oficiálně potýká s koronavirem, a připadá mi, že otázka, kde se staly prvotní chyby a zda se

za ně někdo má zodpovídat, se už prakticky vytratila z veřejného prostoru. Myslíte, že Světová zdravotnická organizace ještě někdy dopátrá viníky a přinutí je se zodpovídat?

Když máte souseda, který vás vytopí, tak na to jsou paragrafy, pojistky k náhradě škod. A to, co platí mezi soukromými osobami, platí i mezi státy. Mezinárodní právní zodpovědnost Číny za propuknutí pandemie je naprosto nesporná a je jen otázkou času, kdy se dostane na stůl. Protože když se podíváme do mezinárodní regulace, která se upřesňovala po minulé pandemii SARS, tak jsou tam naprosto jasné pokyny. Vyskytne-li se v nějaké zemi onemocnění typu SARS, do 24 hodin musí uzemnit všechna letadla. Peking přitom měsíce tlačil na to, aby jeho letadla mohla přistávat ve světě. A když se začala zakazovat nebo omezovat, tak protestovali způsobem, který je dobře zdokumentovaný. Čína nesplnila ani některé další podmínky, jako je omezení nákladní dopravy. A je jen otázkou času, kdy se to bude formulovat i z hlediska mezinárodní bezpečnosti.

I kdyby se tak stalo, je vůbec reálné, že by Čína, která teď na pandemii vývozem zdravotních pomůcek vydělává, zaplatila? A když zaplatila, myslím do poslední koruny, s trochou nadsázky třeba za poslední pivo, které kvůli omezením museli hostinští ve světě vylít?

Těžko říci, jsme teprve na začátku. Protože když se podíváme do závěrů té slavné mise WHO, tak ta byla v Číně před třemi týdny a vrátila se s prázdnou. Celou řadu dat od čínských autorit ještě ani nedostala. Musíme pochopit, co se v čínském Wu-chanu stalo, abychom mohli mluvit o nějaké odpovědnosti. Ale že epidemie začala právě tam, můžeme říct s jistotou.

Ale jak se podle vás dobereme k faktům, když jsme i po víc než roce a misi WHO stále na začátku?

Bude to opravdu těžké. Nicméně pokud nejsme schopni zaručit, že máme před sebou partnery, kteří pochopili svoji zodpovědnost ve věci pandemie a ohrožení zdraví, tak by bylo hrubým hazardem tvářit se, že se změní. A to mě vede ke zmíněnému tématu do stavby jaderné elektrárny Dukovany. Já vůbec nezpochybují, že Čína nebo Rusko mají dostatek know-how. Ostatně, je postaveno na západních patentech. Ale zpochybují partnery, s kterými bychom museli jednat. Nekupujeme ventilek k jízdnímu kolu, ale technologii, která nás zavazuje ke spolupráci. V obou případech, jak v Rusku, tak v Číně, se jedná o státní firmy, které mají v popisu svojí

práce také péči o jaderné hlavice. A pokud ten partner je nevyzpytatelný, tak to je věc národní bezpečnosti a suverenity. Nakolik si jí ceníme? Miliardu? Deset miliard? Kolik vlastně pan ministr Havlíček dává na tu misiku, když říká, že Čínu k tendru nepřipustí, ale Rusko ano?

Je Rusko nebezpečné stejně jako Čína?

V doporučení institucí, které u nás ručí za bezpečnost, jsou obě země označeny za rizikové.

Budete s tím chtít něco dělat?

Rozhodně, už jsme o tom jednali jak ve výboru, tak přijetím usnesení na plénu Senátu v prosinci minulého roku, v němž vyzýváme vládu, aby z důvodů národní bezpečnosti nezvala do tendru firmy z Ruska a z Číny, a to ani v rámci konsorcií. Pan vicepremiér Havlíček k nám do Senátu chodí pravidelně a vzhledem k tomu, že se například projednává nízkouhlíkový zákon, pro něhož se vžilo označení Lex Dukovany, tak se ho budeme ptát. Stačí se podívat na způsob, jakým vláda s tímto textem nakládá ve sněmovně. Například nepřipustila, což je naprosto ojedinělé, aby se tento zákon dostal k projednání do bezpečnostního výboru. Takže to budeme muset dopracovat v Senátu. A pana ministra se například ptát, jak je možné, že vláda v lednu rozhodne, že jednoho z uchazečů nepřijme a druhého ano.

Jaké nebezpečí z vašeho pohledu pro Česko plyne, když využije technologii Rosatomu? Mohlo by je Rusko proti nám v případě nějakého mezinárodního konfliktu použít?

Hrozbu bych viděl hlavně v dodavatelích, kteří s námi například v určité chvíli přestanou komunikovat. Česká vláda má už několik let s Ruskou federací problém. Máme smlouvu o přátelství a spolupráci, která nefunguje a v níž není snad jediného paragrafu, který by nebyl porušován nebo dodržován jen formálně. Například se v ní píše, že v případě potíží máme možnost aktivovat dialog. Česká vláda tento článek aktivovala, začala bít na poplach, dokonce jmenovala zvláštního pověřence pro tuto agendu. A jaká je reakce Kremlu? Už několik měsíců je ticho. Přestože je smlouvou zavázán k dialo-

gu. Moskva zkrátka nedodrží podepsané smlouvy a byli bychom blázní, abychom se s ní v takovém případě zavazovali. Máme před sebou partnera, který se opravdu změnil. Jestli pan Havlíček čte knihy z doby perestrojky, tak by si měl najít čas, aby se začetl i do doktríny současné Ruské federace. Aby pochopil, že nepřítelem Ruské federace je Česká republika. V rámci NATO a EU se k nám takto chovají.

Kdy se Rusko takto změnilo?

Je to věc asi posledních deseti let, kdy o tom můžeme najít zmínky ve výročních zprávách BIS. Ale není to jen u nás. Třeba Polsko loni v létě zveřejnilo novou doktrínu, kde je jako hlavní destabilizační element ohrožující ústavní pořádek jmenováno Rusko. Stejně vypovídá i doktrína schválená Estonskem, stejně vypadají diskuse v NATO nebo britskou expertní komunitou v rámci parlamentu schválená zpráva, která vypovídá o tom, že v současnosti už není možné s Ruskem navazovat spolupráci, přestože by to bylo výhodné a potřebné. Mluvíme-li o Rusku, musíme připomenout otravu Sergeje Skripala nebo Alexeje Navalného, což jsou kriminální činy. Rusko je signatářskou zemí Organizace pro zákaz chemických zbraní, v níž se zavázalo, že nepřipustí použití chemických bojových látek. A v případě, že k němu dojde, tak se zavazuje to vyšetřit. V obou případech Rusko nespolupracovalo. Za éru Vladimira Putina Rusko zabírá suverénní státy, například Gruzii nebo Ukrajinu, což je v rozporu i se životními zájmy České republiky. Čili není možné o tom žertovat, a pokud pan prezident o tom mluví lehkovážně, tak je to proti zájmům České republiky. Stejně tak jako je hrozbou režim čínského prezidenta Si Ťin-pchinga, který se staví do pozice vládce navazujícího na éru Mao Ce-Tunga.

Před érou Si Ťin-pchinga, který je hlavou státu od roku 2012, tomu tak nebylo?

Ten vývoj se v posledních letech skutečně otočil. Čína tradičně říkala, že se bude věnovat pouze vlastním, domácím problémům. Dnes si v řadě zemí nechává registrovat státní televizi, aby tam mohla vysílat státní propagandu. Proč v Austrálii přijali zvláštní zákon, aby ochránili vlastní univerzity před tlakem Pekingu? Ve chvíli, kdy naše univerzity navazují spolupráci s čínskými institucemi, narážíme na stejné problémy. Jsou to instituce, které slouží komunistické straně, která navazuje na nejhorší doktrínální východiska, jež u nás známe z 50. let. A která například některé typy otázek před studenty zakazuje projednávat, která lustruje univerzitní knihovny a podobně. Když začnete takto omezovat akademické svobody, tak se pak skutečně může začít jednat o systémový útok proti západní společnosti.

pokračování na str. 12

AKTUALITY

Milí farníci, situace nám stále nedovoluje společně slavit naše svátky ve společenství celé farní rodiny. Prožívání bohoslužeb a svátků se přesunulo do našich domovů, ať už prostřednictvím videopřenosů nedělních mší z nejrůznějších koutů naší republiky, nebo prostřednictvím domácích bohoslužeb, které pro vás připravujeme na každou neděli.

Květná neděle na Orlici v kostele

Neděle 28. 3. 2021 9:00-11:30 Orlice

Na květnou neděli je možné přijít po rodinách a menších skupinkách a přinést si s sebou ratolest s látkovou mašlí, ze kterých vytvoříme společný obraz, bude možné si společně přečíst nedělní evangelium a přijmout Eucharistii. Děti mohou přinést také obrázek. Pro každou rodinu/jednotlivce bude nachystané něco na odnesení domů.

Od květné neděle bude možné se zapisovat na seznam k osobnímu rozjímání – adoraci v době Velkého pátku a Bílé soboty. Letos bude místo kaple otevřen celý kostel – abychom lépe vyhověli hygienickým požadavkům. Seznam pak bude k dispozici v letohradském kostele během zeleného čtvrtka. Prosíme, zapisujte se postupně, aby nevznikala neobsazená okénka, děkujeme za pochopení.

Zelený čtvrtek slavíme v rodinách

Čtvrtek 1. 4. 2021 16:00 – 17:30 Letohrad

Pro zelený čtvrtek jsme nachystali aktivitu do vašich domovů, při které si budeme připomínat události zeleného čtvrtku. Máme připravený řád rodinné slavnosti, kterou lze propojit s domácí bohoslužbou, nebo si ji zrealizovat po shlédnutí některého z televizních přenosů čtvrtčních obřadů. Můžete přijít do kostela sv. Václava v Letohradě, **vyzvednout si pro vaši rodinu velikonoční chléb** a přijmout Eucharistii. Řád pro domácí slavnost najdete na webových stránkách farnosti, bude dostupný od příštího týdne. Není nutné se hlásit na konkrétní čas.

Letohradský kostel bude otevřen pro osobní modlitbu (adoraci)

– Velký pátek 2. 4. 8:00 – 15:00

– Bílá sobota 3. 4. 8:00 – 15:00

Z hygienických důvodů letos nebude otevřena kaple, ale kostel sv. Václava

Prosíme farníky, kteří jsou ochotni se zapsat na seznam, aby tak učinili během květné neděle a zeleného čtvrtku. Pokud se nezaplní celé časové rozmezí, bude kostel uzavřen dříve.

Velký pátek – tiché rozjímání

Pátek 2. 4. 2021 16:00 – 17:30 Letohrad

V tento den vás zveme do letohradského kostela. Každý si může přinést s sebou kamínek – bude představovat naše osobní trápení, obavu, prosbu nebo bolest, se kterou letošní Velikonoce prožíváme, kdo chce, může si vše zapsat na lísteček a položit ho v kostele pod něj. Před oltářem bude vytvořen zvláštní obraz, do kterého každý svůj kamínek položí. V kostele budou rozmístěny modlitby k rozjímání. Bude možné přijmout Eucharistii. Není nutné se hlásit na konkrétní čas.

Bílá sobota

Letohradský kostel bude otevřen pro osobní modlitbu (adoraci)

– Bílá sobota 3. 4. 8:00 – 15:00

Neděle Vzkříšení

Neděle 4. 4. 2021 7:00-10:00 Letohrad

Na webových stránkách bude dostupná bohoslužba s texty a žalmy, které čteme při vigílii, a obnovou křestních slibů. Doporučujeme udělat si domácí bohoslužbu tak, aby na ní bylo možné navázat krátkou bohoslužbou v kostele. Je možné se hlásit u pana faráře na desetiminutové bohoslužby s možností přijetí Eucharistie. Bude k vidění také proměněný obraz z Velkého pátku.

Přejeme vám poklidné slavení Velikonoc, které nám tato zvláštní doba jistě umožní. Ať je prožijete ve zdraví a s radostí z dobré zprávy, kterou nám evangelium po staletí přináší. V Letohradě 20. 3. 2021

Josef Roušar, farář

Jana Andrášová, pastorační asistentka

DUBEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

2. - 5. 4. ZAVŘENO

8. - 9. 4. ZÁPICHY DO KVĚTINÁČE

Vyrob si s námi zápichy do květináče dvě fantazie!

15. - 16. 4., ŠIPKOVÁNÍ

Chceš ukázat své dovednosti v šípkách a porazit pracovnice? Pjijď do Streetu, šance na výhru jsou velké

19. - 23. 4. TÝDEN ZEMĚ

Celý týden se ve Streetu zaměříme na naši planetu – víš, jak správně třídít odpad? Jak se správně chovat k naší planetě?

29. - 30. 4. ČARODĚJNICKÉ

MALOVÁNÍ NA OBLIČEJ

V tyto dny si můžeš vyzkoušet malování na obličej.

Téma měsíce: MÁŠ SVÉ ZDRAVÍ POD KONTROLOU?

7. dubna je Světový den zdraví. Tento den je připomínkou, že bychom si měli neustále zlepšovat kvalitu života. Jak jsi na tom se zdravým životním stylem ty? Chodíš pravidelně na lékařské prohlídky? Dodržuješ hygienu? Pjijď si o tom popovídat do Streetu.

Přátelství Boha křtem přijala

28. 2. Edita Hedvika Kubíčková

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

25. 2. Jiřinu Kalouskovou z Lukavice 86 let

6. 3. Marii Foglovou 81 let

24. 3. Zdislavu Matyášovou 88 let

ZPRÁVY Z CHARITY

JE OBOHACUJÍCÍ VIDĚT, JAK LIDÉ PŘÍSTUPUJÍ KE SVÉMU STÁŘÍ

Alena Vrbická pracuje jako kosmetička v Letohradě. Když musela kvůli koronavirovým opatřením svůj salon uzavřít, nabídla své síly Oblastní charitě Ústí nad Orlicí.

„Jsem vystudovaná zdravotní sestra. Touhu pomáhat a být lidem nablízku mám stále v sobě,“ vysvětluje Alena a dodává, že si svou zdravotnickou profesi snaží stále udržovat různými brigádami, zástupy nebo vyučováním zdravotní péče v autoškole.

A proč zrovna Charita? „Byla to první věc, která mě napadla. Už před 17 lety jsem byla v Charitě na brigádě. Znáš se s děvčaty, dokud to šlo, setkávaly jsme se při různých příležitostech. Víš, že Charita dělá dobrou práci,“ uvádí paní Vrbická, která před několika lety také úspěšně pracovala jako dobrovolný fundraiser pro Domácí hospic Alfa-Omega. Během posledního roku, kdy všichni bojujeme s ohrožením koronavirovou nákazou, se Alena Vrbická znovu dala Charitě k dispozici. V listopadu a v lednu zastupovala v osobní asistenci u klientek v Červené a v Libchavách. Pomáhala jim s hygienou, podáním stravy, povídaly si, četly, chodily na procházky, takže rodinní příslušníci seniorek zatím mohli chodit do práce.

Teď také jezdí v Domácí zdravotní péči v Ústí nad Orlicí. „Dvakrát nebo třikrát týdně jezdím prostrídat sestřičky, které musí být doma s malými dětmi nebo školáky. U pacientů dělám převazy, píchám inzulin, připravuji léky, ale stejně důležité je s nimi promluvit. Starší lidé jsou teď velmi zranitelní, prahnou po kontaktu a dobrém slovu. Když si s lidmi povídám, vidím, jak moc někteří trpí. Mají třeba omezenou pohyblivost, takže se bojí jít ven. Nebo nemají nikoho, kdo by za nimi přišel. Chvála Bohu za velké rodiny! Tam ta péče bývá snažší...“

Alena má delší zkušenost se zdravotní péčí i brigádami v Charitě, a proto může s časovým odstupem srovnávat: „Před těmi 17 lety jsem si to tak neuvědomovala. Za tu dobu mi ale zemřel tatínek, a já čím dál víc vidím, jak je práce Oblastní charity skvělá. Skvělá a každému dostupná. Je to velká pomoc pro

lidi, kteří se doma starají o seniory. Děvčata z Charity vědí, jak je tato péče náročná, a umí účinně pomáhat. Od domácí zdravotní péče, pečovatelské služby, osobní asistence až po hospicovou péči a spoustu návazných služeb. Člověk si tuto možnost neuvědomí, dokud ji sám nepotřebuje.“

A jak paní Vrbická hodnotí svoji práci v Charity? „Jsem nesmírně vděčná, že to můžu dělat a mám dobrý pocit, že to zvládnu. Jsem ráda, že můžu někomu pomoci, a zároveň toho hodně dostávám v podobě vděčnosti pacientů nebo ve skvělém kolektivu sestřiček. Ano, je to fyzicky náročná práce a nepohodlí, v létě, v zimě venku a v autě. Ale tím setkáváním s lidmi je to vše vyvážené. Je pro mě obohacující vidět, jak lidé přistupují ke svému stáří.“ /M

SKAUTI PRO ZDRAVOTNÍKY

V pátek 12. března připravily skautky a světlušky z letohradského Střediska bratra Robina sladké překvapení pro lékaře, sestřičky a pečovatelské. Zdravotníkům, kteří mají teď velmi náročnou práci, napekly doma spoustu dobrot. Část zavezly na sekretariát Orlickoústecké nemocnice, kde proběhlo předem domluvené předání, a pak už si cukroví a koláče rozdělili na jednotlivých odděleních. Také zdravotním sestřičkám a pečovatelským v letohradském středisku Charity nadělily skautky spoustu dobrot, upečených s láskou a vděčností, jak uvedla vedoucí 2. oddílu skautek, Kristýna Švecová: „Za nás všechny bych moc ráda poděkovala za milé přijetí. Bylo pro nás potěšením vyjádřit alespoň touto maličkostí poděkování a podporu všem zdravotníkům, kteří nasazují své životy za životy druhých lidí. Vážíme si Vaší práce.“

ŠÁBES

Za čtvrté: „Pamatujte na den odpočinku, abys jej světil.“ Ale kdy jsme si naposled odpočinuli; skutečně odpočinuli...

Ve svém střehu a odhodlání získat pro život zakázku, která by mu dodala soběstačnost a konečně smysl. Tak strašně unavení svíráme opěradla večerních židlí rukama s bílými klouby, předklonění jako v hádce nebo ve větru namáháme oči a hlavu a srdce v očekávání věci příštích. Tak unavení a ohrožení svíráme svá pověření a svá práva. A i v noci – ta hrozná práce snů, jsou-li to vůbec ještě sny, takové ty horečné chvaty, s nimiž se snažíme zavázat stále se zašmodrchávající tkaničky bot nebo dát do kabely několik posledních, zoufale se rozutíkávajících věcí.

Dnes bude šábés, svátek oblečení. Vezmi si ty šaty, které tolik připomínají botanické zahrady v Kew, kde jsme nikdy nebyli. Nebudu se dívat, až si je budeš zkoušet, natočená profilem k největšímu zrcadlu v domě.

Bude šábés, svátek světla. Sobotní lampy visí nad námi. Nechej je hořet i dopoledne, pro lehké trnutí z toho plýtvání.

Bude šábés, židovský svátek daných věcí. Zapovídá se obdělávání půdy, stavba domů, práce ve dřevě i v kovech, přenášení břemen. Polož zavazadla, neboť i cestování se zapovídá. Zůstanem prostě tady. Zapovídá se psaní... Vše, co by vedlo k vytváření nových věcí, se dnes zapovídá.

Neboť dalších věcí netřeba. Svět je již hotov – jenom jsme si toho dosud nestačili všimnout, pro samé svírání zakázek a pověření a práva. Vše potřebné a krásné by tady někdo již mělo být, k nalezení ve vratkých domech, slovech, odrazech vodní hladiny. Všechno už je. A v tomhle skutečném spočinutí nechej položit mé ruce na své, protože bude šábés a i rozdělování ohně se zapovídá.

Petr Hruška

Pod sluncem

Pod sluncem, jež stoupá, jež se vrací, na svůj zpět se rozpomněli ptáci.

A jak oráč jde, jak brázdu oře, je to lesa šum a je to moře,

hlíny květ a krystal mrtvých skal. Mrtví spí a země kvete dál.

Mrtví spí? Vždyť slyším jejich slova vanou dnem a vanou ze hřbitova,

vanou lehce prvním křehkým kvítím, v smutku, jenž se usmívá, je cítím.

V smutku, jenž se usmívá, a v chvění nočních preludů při rozednění,

mrtvá slova, světlem vzkříšená, věčně zpívající semena.

Josef Hora

ANEŽČINY DOBROT

Až vám bude připadat, že se tady nad těma našima osmákama moc rozplývám, tak řekněte. Ale když já si fakt nemůžu pomoct, no. Distanční výuku ráda nemám, to platí pořád. Vždycky jsem po ní umluvená, vysílená, s akutním nedostatkem čokošky v krvi a s ještě silnější touhou po normálním setkávání v realitě.

Většinu distančky pracujeme na sdílený tabuli, takže se navzájem nevidíme a já absolutně netuším, jaký emoce ty obličejové schované za počítači vyznačují.

Když k logo problémům chlapců přidáte neodmyslitelný ruchy z distančních výuk sourozenců a běžného mumraje v domácnostech, dostanete čtyřhodinovou šifrovanou výzvu tý nejnáročnější úrovně.

Ale i tak bych jim nejradši dala metál. Všem. Kdybyste viděli, jak jsou ochotní, aktivní a ohleduplní, občas mi přijdou jako z jiný planety, na který je uzákoněno, aby se lidi k sobě chovali hezky. No, uzákoněno asi není to pravý slovo, oni se tak nechovají, protože se to má, jim to jde tak nějak zevnitř.

„Felixi, slyšel jsi, na co jsem se tě ptala?“ – „Promiň, neslyšel, já jsem zkoušel poslat Kubovi ještě jednou ten odkaz, kterej mu nejde otevřít.“

„Paní učitelko, můžu ostatním nasdílet svoji obrazovku? Našel jsem na mapě ten bermudské trojúhelník, o kterém jsme se teď bavili, tak bych ho chtěl ukázat všem.“

Co oceňuju snad nejvíc, je, že si navzájem naprosto upřímně přejou úspěch.

Pepa třeba teď v pátek správně zodpověděl moji záladnou otázku a Tonda (jinak došla dost soutěživej typ) na to reagoval slovy:

„Ty jo, Pepo, seš fakt dobrej.“

Vidíte, jaký já mám na ně štěstí? Není tohle důležitější než správně určit slovní druhy a mluvnický kategorie u sloves?

I když to zas prrr, bez toho se samozřejmě taky nedá žít, to je jasný.

/AN

FILOSOFIE

Dříve než by vstoupil k Mistrovi do učení, chtěl po něm jeden návštěvník ujištění.

„Můžeš mě poučit o cíli lidského života?“

„Nemohu.“

„Nebo aspoň o jeho smyslu?“

„Nemohu.“

„Můžeš mi dát poznat povahu smrti a záhrobního života?“

„Nemohu.“

Návštěvník s opovržením odešel.

Žáci byli zdrceni, že se jejich Mistr ukázal v tak ubohém světle. I pravil Mistr vážně: „K čemu je pochopit povahu a smysl života, když jste ho nikdy neochutnali? Bylo by mně milejší, kdybyste svou kaši spíš jedli, než o ní bádali.“

Anthony de Mello, SJ

PŘED TUNELEM, ZA TUNELEM

Abych dlouho nekroužila kolem, vypíšu seznam výroků, co mne zlobí a o nichž bych ráda napsala pár řádků:

- politika mne nezajímá, dejte mi s politikou pokoj, politika je špinavost
- to je pořád kritizování a hledání chyb, radši něco dělat
- já to tu řídím a nikdy neodejdu
- ukradená svoboda, svoboda zvolit vakcinu

Měli jsme kvůli zákazům a omezením čas udělat pořádek ve skříních a šuplatech. To je dobře. Měli jsme čas udělat pořádek i ve svých hlavách? O hlavách mluvím jako o myšlení.

Slýcháme - dejte mi pokoj s politikou, politika je špinavost, mě politika nezajímá. To je hloupost. Politika je totiž i v rozhodnutí, do kterého obchodu jdu koupit brambory. Rozhoduju se, vážím možnosti, hledám tu nejlepší.

Poslouchat argumenty, vážít je, přemýšlet o nich a zaujmout vlastní postoj, to je politika. Na základě důkazů, dokladů, argumentů, zkušeností, debaty a přemýšlení zaujímat vlastní postoje, a to vždycky znovu, s každým problémem, který volá po řešení, to jsou s politikou žádoucí projevy občanství.

To, co nás otravuje, je politikaření. Když lidé, jimž jsme volbami svědčili moc společnost vést, řešit odborně závažné problémy k obecnému prospěchu, tuto moc zneužijí k prospěchu vlastnímu, když lžou, vykrucojí se, nedrží slovo, pohrdají odborností i zkušenostmi – ti politikaři.

Otravuje nás i připomínání minulých prohřešků a chyb. Prý je to pořád totéž, prý to snahu něco dělat zdržuje, rozvrací, lidi rozděluje, nemá to smysl. Gene-race našich předků pradávno přišly na to, že je nutné se čas od času zastavit, zamyslet se nad sebou, zvážít klady a zápory svého počínání, s chybami se vyrovnat rozjímáním nebo přijetím rozhrěšení. Pak teprve jít dál.

Ti, kteří dnes kritizují činy vlády v minulém roce, volají hlavně po tom, aby se debatovalo s odborníky, s nimi byl v kompromisu nalezen program záchranného plánu a jeho možných variant.

Není to nic převratného, stejné počínání (v malém) zná každá rodina, chystá-li se na obyčejný výlet. Bude-li krásně, jdeme se koupat, bude-li pršet, jdeme do zámku, bude-li někomu špatně, zůstáváme doma. To je ten plán a jeho varianty.

Když kriticky neposoudíme své minulé činy, když nerozebereme, jak vznikly, co způsobily hned a čím nás pronásledují, chyb se nezbavíme a budeme je znovu a znovu opakovat.

Pýcha patří mezi hlavní hříchy. Moc se o ní nemluví, ale jak mnoho pýchy se kolem dokola vrství. Mít ještě dražší hodinky než kolega, mít ještě prestižnější auto než soused, mít nejvýstavnější dům v ulici... A reklamy všeho druhu vehementně nabádají hlavně nakupovat, vlastnit, co tu ještě nebylo! Buď nejvzdělanější, buď nejspravedlivější, buď nejsoucinnější, buď nejlaskavější, buď nejskromnější..., mluví se o tom, nosí se to vůbec?

Divte se pak premiérovi země, že si dovolí prohlásit, já to tu řídím, protože to umím nejlíp, já nikdy neodstoupím

Touha po moci a pýcha schopného podnikatele zaslepily tak, že si spletl vedení státu s řízením firmy a dělá jednu chybu za druhou. Neumí naslouchat, neumí věcně debatovat, neváží si odborníků, zasahuje vlevo, vpravo jako neřízená střela. Když po pár hodinách mění svá rozhodnutí, pohrdá pamětí těch, jež mu naslouchají. Touží být spásitelem a jediným zachráncem. Místo řízení vlády a přehledu o tom, co a jak se děje, poletuje po tržišti světa jako hokynář. A když

se dostavuje nezdar, jsme vinni my, občané, ministři a osádky ministerstev, novináři, kdokoli druhý.

Jednou budem dál, jen víru mít... – zpívá Spirituál kvintet - určitě budem dál, ale neměli bychom zapomenout na žádné špatnosti, žádné chyby a nečnosti politiků z této doby, ani na lehkověrnost a nezodpovědnost některých z nás.

Ještě jsou tu ti křiklouni s ukradenou svobodou. Náramně se jim pokřik o svobodě „hodí do krámu“, dobře se tak zviditelňují a určitě tím méně přemýšlivým imponují. Pořád jsou mezi námi lidé toužící po silném slově, nejsilnějším jedinci a bouchnutí pěstí do stolu jako nejrychlejším řešení problémů.

Úplně svobodní, dělat si kdykoli a kdekoli co chcí, co mne právě napadne, to nelze ani

na pustém ostrově. Tam to nedovolí příroda. Ve společenství lidí je to mnohem složitější. Svoboda konání jednotlivce je vždycky omezena svobodou dalšího jednotlivce. Kdyby tomu tak nebylo, kdybychom toto pravidlo neměli v sobě geneticky zakódováno, dávno bychom se vzájemně vymylátili. Protože tu zůstáváme a náš život je stále složitější, stanovují ti moudřejší a zkušenější pravidla, jež nám život v houfu usnadňují. Například, necháváme se očkovat a necháváme očkovat své děti, abychom se vzájemně různými chorobami neohrožovali. Obrácíme se od narození až do konce života o pomoc už ne k zadržávkám všeho druhu, ale ke školeným zdravotníkům. Chápeme, že ač jsou naše děti originál vedle originálu, bude jim ku prospěchu výchova a vzdělání společně s vrstevníky, protože tak si mohou ověřit svou sociální zdatnost a poměřit svou vrozenou inteligenci. Stejně tak přijímáme pravidla společenských vztahů, a mohl by pokračovat nekonečný výčet všeho, co nám pomáhá být slušnými lidmi ve stále náročnějším a nepřehlednějším prostředí.

Možná lze chápat touhu po zvolení očkovací látky. Že však v zemi, kde se lidé vehementně brali o kvalitu potravin – totiž nesmířili se s tím, že totožně balené výrobky mají horší kvalitu u nás, zatímco ta lepší kvalita se prodává u sousedů – by se klidně nechali naočkovat neprovozenou a dosud neschválenou vakcinou, to mi hlava nebere.

Protože ani při vichřici, povodni, lavině nemohu rvát na přírodu, aby se zastavila, neukřičím ani šíření viru. Slušný člověk nevstoupí na lavinový svah, ví totiž, že by ohrozil sebe i záchranáře. Slušný člověk přijme pravidla, která mohou šíření viru zabránit.

Už dost. Konec vyprávění má být optimistický. Co byste řekli pohádce?

Neznámý, nečekaný a proměnlivý nepřítel, prostým okem neviditelný zloduch Covid možná z Bradavic, možná z pohádek bratří Grimmů, spíše však z orientálních pohádek Tisíce a jedné noci vyzval na souboj celý svět. Rytíři bez bázně a haný se snaží utkat se s ním a zvítězit, aby svět zachránili. Osud, další záporný hrdina příběhu, jim však klade jednu překážku za druhou. Ti zloduchem postižení, obyvatelé nakaženého světa, na jejichž záchranu rytíři vyrazili do boje, prý společně s Osudem překážky jen vrství. To se sice říká, není tomu tak. Nešťastný život je usmýkal až ke kázní. Ale pozor, v dohledu je už statečný Bajaja Johnson, za lesem Moderna, za kopečkem Pfizer, u rybníka AstraZeneca, všichni se neohroženě vrhají na Covid, tasí kordy a než projedeme tunelem, bude od těch zkřížených a jiskřících zbraní takové světlo, že si budete muset zablancit oči. Vytoužené světlo na konci tunelu.

EN

JAK MOC JE TOHO TŘEBA, VIDÍME DNES A DENNĚ KOLEM SEBE

Erik Tabery

Nestává se mi často, abych dostal pozvání k debatě s dětmi ve věku šest až deset let. I proto jsem nabídku, abych vyprávěl o práci novináře, nemohl odmítnout. Byl jsem nervózní a přemýšlel o tom, jak vyprávět, aby to bylo srozumitelné. Připravil jsem si i nenápadné pomůcky, například si oblékl mikinu s opicí, abych mohl ilustrovat, že novináři jsou zvědaví jako opice.

Děti zajímalo, odkud novináři čerpají informace, jaké umím jazyky, kolik let mi bylo, když jsem se rozhodl pro novinářinu, jestli píšu rukou, nebo na počítači, jak vypadá můj den atd. Bylo to milé, vtipné, občasně dojemné. Nejsilnější zážitek ale přišel ve chvíli, kdy mi položil dotaz chlapec, kterému jsem nerozuměl kvůli vadě řeči.

Trochu jsem zatuhl, protože jsem se nechtěl ptát s tím, že mu nerozumím. Vím, jak je občas těžké položit otázku, a nechtěl jsem ho znejistit. Dřív než jsem se stačil nadechnout, zapnul si mikrofon jiný kluk a tu otázku mi za svého kamaráda zopakoval. Nečekal na nic, zopakoval otázku a zase si vypnul mikrofon. A to jsem zatuhl podruhé. Ta samozřejmost a lehkost, s níž pomohl kamarádovi (a mně), byla obdivuhodná.

Ptal jsem se potom paní ředitelky, jestli měl za úkol spolužákovi pomoci. A paní ředitelka základní školy Vela Kateřina Kuberová mi odpověděla, že jeho kamarádi „automaticky vysvětlí, co chtěl říci, pokud se objeví někdo nový, kdo by mu nemusel rozumět. Děje se to úplně samo, nemuseli jsme jako dospělí do toho vůbec zasahovat nebo o to žádat.“ Mimochodem i díky tomu onen chlapec, pro nějž bylo nejobtížnější mluvit, položil nakonec nejvíc otázek.

Byl jsem z toho nadšený, vůbec nevylučuji možnost, že v tak emočně těžké době si člověk s větší chutí všimá dobrých událostí, takže bych to možná jindy přehlédl. Ale byl to ukázkový příklad situace, kdy se vzájemně od sebe učíme. Někdo, že mu ostatní pomohou překonat handicap, druzí, že pomáhat je naprosto samozřejmá věc. Jak moc je toho třeba, vidíme dnes a denně kolem sebe.

Nicméně během debaty jsem zatmul ještě jednou, a to když se jiný chlapec zahleděl zblízka do kamery a řekl mi s lišáckým výrazem, že ho moc zaujal náš článek Pravda o Ježíškovi, protože teď už má konečně důkaz. A začal se smát. Po debatě mi jedna maminka poslala zápis své dcery: „Píše a čte sám. Spoustu práce ale krásna práce.“ To sedí, tak snad dobrý.

Respekt 11/2021

Nemohou vám vzít sebeúctu, pokud se jí nevzdáte.

Mlčení je někdy výmluvnější než mluvení.

Mahátma Gándhí

PROČ NEJVYŠŠÍ ČEŠTÍ PŘEDSTAVITELÉ NEJSOU ALFA SAMCI

Ivan Lamper

Covidová krize mimo jiné prověřila kvalitu lídrů a dva čeští nejvyšší představitelé – prezident s premiérem – nedopadli moc dobře: jeden chaotickým řízením dovedl zemi k rekordnímu počtu mrtvých, druhý je kvůli nadbíhání cizí mocnosti veřejně obviňován z vlastizrady. Znalce poměrů výsledek nepřekvapí, ale fakt, že jde o jedince nevhodné pro vůdčí pozici ve společnosti, by zřejmě dokázal z jejich profilů odhalit i zoolog nebo etolog. Nebo i přírodovědně nevzdělaný čtenář textu americké novinářky Isabel Wilkerson o vlastnostech lídrů ve společenstvích sociálních zvířat. Otiskl ho server delanceyplace.com a vyplývá z něj, že stále arogantní a pokřikující premiér Babiš stejně jako intrikující a rozeštvávající prezident Zeman by se nikdy nemohli stát alfa samci v žádné úspěšné, dobře fungující vlčí smečce.

Zvykli jsme si popisovat naše vlastní sociální jevy slovníkem určeným k charakteristice hierarchií vlčích a psích společenství - alfa samec, osamělý vlk, mentalita smečky..., píše Wilkerson. Ale často s těmito pojmy spojujeme mylnou představu. Například alfa samec si lidé většinou představují jako největšího egoistu a rváče, který všem bez ustání dává silou najevo svoji superioritu a nutí je, aby se mu kořili. Lídr vlčí smečky přitom vypadá a chová se úplně jinak.

„Opravdové alfy jsou neohroženými bojovníky v případě obrany před útokem zvenčí, ale uvnitř smečky se musí prosazovat jen velmi zřídka,“ píše Wilkerson. Agrese, nutnost vynucovat si splnění příkazů nebo respektu zastrašováním a fyzickou silou, jsou nástroje, které pravá alfa vůbec nemusí používat - a pokud se k nim nějaký lídr uchyluje, je to signál, že vedení nezvládá a nemá věci pod kontrolou.

Skutečné alfy projevují svou autoritu skrze klidný dohled nad těmi, kteří na nich závisí. Do svého ranku se prosadí velmi brzy v životě a vnitřní sílu i vůdcovství komunikují skrze pradávno signály; moc viditelně uplatňují jen v řídkých případech. Obecně řečeno, alfy vždy jedí první a rozhodují o tom, kdy a kdo bude jíst potom; důvěru ostatních členů v sebe upevňují pevným vedením zaměřeným na bezpečí a blahobyt smečky.

Alfa nemusí být nutně ani největší nebo nejrychlejší, ale obvykle jde o přirozeně sebejistého jedince, který dokáže udržovat řád pouhým pohledem nebo krátkým hlasovým signálem. Jakmile se setkáte s alfou, která si musí vynucovat poslušnost podřízených neustálým vrčením, poštekáváním, zastrašováním, nebo dokonce fyzickými útoky, je jasné, že nejde o pravou alfu. Lépe řečeno, jde o nejistou alfu, která nemá loajalitu a důvěru smečky a ohrožuje celou skupinu svojí nejistotou, vnitřním strachem a nedostatkem

přirozeného respektu.

„Hlavní charakteristikou vlčí alfy je tichá sebedůvěra, tiché sebevědomí,“ cituje text badatele a znalce vlčího chování Richarda McIntyreho z Yellowstonského národního parku. „Vlčí, co je pro jeho smečku nejlepší. Vede příkladem a je s tím naprosto srovnatelný. Má na ostatní uklidňující efekt.“

Za omyly v našich představách o chování alfy mohou studie opírající se o pozorování vlků držených v zajetí ve velkých skupinách, kde musejí bojovat o dominanci, nebo se krčít v podřízenosti. Přirozená vlčí smečka funguje úplně jinak. Tvoří ji většinou pět až patnáct členů širší rodiny vedených mužskou či ženskou alfou, které celá skupina z dobrých důvodů důvěřuje, protože ví, že na tom závisí přežití všech.

Další členové smečky, různé vlčí bety a gamy, se díky důvěře v moudrost alfy mohou s klidným srdcem věnovat svým úkolům a povinnostem. Úplně naspodu hierarchie pak stojí omega, jehož nejnižší postavení ve smečce vychází stejně jako u alfy z osobnostních vrozených rysů. Omega jí až po všech ostatních a slouží jako svého druhu dvorní šašek, kterého ostatní často používají jako hromosvod a ventil napětí nahromaděného například v těžkých časech nezdařeného lovu či bojů s jinou smečkou.

Omega ve smečce funguje jako jistý sociální tmel, protože její existence dovoluje ventilovat frustraci bez rizika vnitrosmečkové války. Přítomnost omegy je ve struktuře skupiny tak zásadní, že když smečka o svou omegu přijde, upadnou její členové do dlouhodobého zármutku, během kterého smečka přestane lovit, jen polehává a vypadá zoufale nešťastně, cituje text jednoho z ochránců přírody.

Ztráta omegy může narušit vnitřní sociální soudržnost a tím ohrozit samu existenci smečky. „Vytvořit si“ novou omegu ovšem nemusí být jednoduché. Náhlý sestup na nejnižší příčku mohou brát dosavadní držitelé nižších až středních pozic jako degradaci, které se musí bránit. Takže i s novou omegou může být smečka destabilizovaná. Sociální role v ní totiž nejsou rozdělovány uměle podle toho, jak který vlk vypadá: každý člen se své role chopí na základě svých osobnostních rysů, které přirozeně vyplynou na povrch během formování smečky.

Respekt, 16. 3. 2021

Kdo ztratil svého Boha, může ho v Bibli opět nalézt, a kdo ho nikdy neznal, tomu z ní vane dech Božího slova. Židé, kteří přece dobře rozumí vzácným věcem, věděli velmi dobře, co činí, když při požáru druhého chrámu nechali být zlaté a stříbrné obětní náčiní, svícny a lampy a dokonce i velekněžský náprsník s velkými drahokamy a zachraňovali jen Bibli. Ona byla jediný a skutečný chrámový poklad.

Heinrich Heine

VE DVOU SE TO LÉPE TÁHNE

Půvabná historka vypráví, jak se lektorka skupiny vdaných žen diskutujících o životních situacích zeptala účastnic, kdy naposled řekly svému manželovi, že ho milují. Některé si byly jisty, že včera, některé už si nevzpomínaly. Tak je lektorka vyzvala, aby vzaly své mobilní telefony a napsaly manželovi SMS: „Miláčku, miluju tě.“

A jak řekla, dámy učinily. Za chvíli začaly přicházet odpovědi:

„Proboha, co se děje?“

„To jsi zase odřela auto?“

„Já tebe taky.“ (Ta byla jen jedna.)

„Nehraj to na mě a řekni, kolik potřebuješ.“

„Jestli najdu toho chlapa, kterému to patří, tak mu rozbiju hubu.“

„Stokrát jsem tě prosil, abys nepila. Jestli nepřestaneš, fakt odejdu.“

Zasmějeme se, a vlastně to moc směšné není, kam se dostane dvojice, která kdysi toužila splynout v jedinou bytost. Měli bychom více dbát na to, aby náš vztah neuvadl; potřebujeme ho totiž jako sůl. Již na druhé stránce knihy Genesis najdeme větu: Není na světě dobře člověku samotnému. Dnešní medicína to potvrzuje. Podpora partnera/partnerky představuje významný pozitivní moment při léčbě.

Jedna z největších studií, která hodnotila vliv způsobu života v páru či single proběhla v letech 2004-2008. Analyzovaný soubor obsahoval data od 734 889 pacientů s nejčastějšími typy nádorů. Závěr této analýzy byl, že „marital status“ byl nezávislým příznivým prognostickým faktorem, pacienti žijící v páru měli delší celkové přežití a menší riziko recidivy.

Poslední rok byl náročný po všech stránkách. Mám proto několik nápadů, kterak překonat tenhle blbý čas. Slovo BLBÝ užívám s rozmyslem, neb je namístě. Ten čas není jiný než blbý, a proto my buďme chytří! Ve dvou se to lépe potáhne, když se naladíme. Co je třeba? Přestat vidět chyby na partnerovi/partnerce a říci si, že už je nevychováme. Jsem už dlouho psychiatrem a viděl jsem mnoho těch, kdo vzpomínali víc na chyby toho, kdo odešel, než na jeho přednosti. A jak jim ty chyby chybí!

Vrátit se na samý začátek a věnovat se vzpomínkám na první chvíle nadšení, závratí, ještě když jsme se jen drželi za ruce, když jsme si dali první pusy. Říci si ráno: Mohl(a) jsem mít to štěstí a být teď v Severní Koreji (ani Angola není špatná), ale jsem tady, teče mi teplá voda, mám co jíst a střechu nad hlavou a hlavně mám hlavu, která myslí.

A pak si jít do koupelny zazpívat! „Když jsem vandroval, muzika hrála, moje znejmilejší, moje znejmilejší z okna koukaláááá, z okna koukala. Nekoukej za mnou, pojď radši se mnou a já ti koupím a já ti koupím sukni zelenou, sukni zelenou...“

Radkin Honzák, Týdeník Rozhlas 11/21

ČAS VZPOMÍNÁNÍ NA MICHALOVKU dokončení z březnového Okénka

Jiří Tomeš (1924-2014) začal jako 13letý chlapec psát své zážitky z dětství a mládí ve volyňské obci Michalovka. Žil tam se svými rodiči, otcem Janem Matějem, matkou Libuší a sestrami Jarmilou (1929-2018), Světlouš (nar. 1936) a Drahoslavou-Rut (nar. 1937) od roku 1934. Po třinácti letech na Volyni se v roce 1947 vrátila celá rodina zpět do Československa.

Válka a německá okupace

22. června 1941

Válka se přiblížila k nám. Nyní z ní nevyvážneme. A přece je mnoho lidí, kteří ji toužebně očekávají. Německo – vítěz nad polovinou Evropy – přepadlo ve čtyři ráno Sovětský svaz. V šest hodin již bombardována města Kijev, Žitomir, Sevastopol. V rádiu na sebe Sovětský svaz pje samu chválu. Připomíná mi to Poláky v roce 1939.

27. června 1941

Večer dobře rozeznáváme střelbu z německých děl od sovětských a slyšíme také kulometry. Fronta asi postupuje od Dubna k Rovnu. Michalovka je připravena na nehorší. Někteří již od pondělka mají v jednom pytli potraviny a v druhém šaty. My se připravujeme teprve dnes večer.

2. července 1941

Rány z lehkých děl otrásají dveřmi i okny. Kulometry a pušky se ozývají ze všech stran. Kulky kolem nás jen hvízdají. Snášíme z půdy mouku, jáhly a kroupy. Petrolej jsme dali do sklepa, který je vykopán na dvoře. Po obědě přišla k nám do dvora celá mužická rodina. Utekli z Bronik. Jsou hrozně vylekaní. Říkali, že Kučinský v lukách hoří. A bylo to tak. U Kučinských se schovali dva sovětské vojáci, kteří předtím odstřelovali z kulometu německé pozice u Bronik. Vzápětí na to Němci odpověděli zápalnými střelami a stavení začala hořet.

3. července 1941

Dnes jsme kvůli dělostřelecké palbě nespali a po deváté hodině začala děla opět pálit. Zdálo se nám, že granáty dopadají do pokoského lesa. Po chvíli jsem uslyšel, že granát letí přímo na náš dům. Byla to hrozná rána. Myslel jsem, že granát zasáhl modlitebnu. Neměl jsem ještě ponětí, co to je, když se člověk dostane do dělostřelecké palby. V tu chvíli jsem se hrozně lekl a utekl jsem do ložnice. Asi jsem se bál víc než ostatní, neboť ten hluk letícího granátu jsem slyšel nejméně. Mezitím se vrátil tatínek z obchůzky a zvěstoval, že modlitebna není poškozena. Oddechli jsme si. Ale to vzdálené „něco“ mne stále pronásledovalo. Vrátil jsem se v myšlenkách k Bohu, a to mi přineslo klid.

4. července 1941

Po půlnoci mě budí ohromující rána, třesot skla, dým a čoud, hned nato druhá, třetí, čtvrtá a zase hluk padajícího skla a zase kouř. Běžím k postýlce Drahušky. Vytahuji ji z pod padajícího skla. Tatínek má Světloušku na ru-

kou. Jarmilka strká nohy do střeveců a maminka hledá střevecíčky dětí. Když to všechno přestalo, utekli jsme do polí, neboť jsme nevěděli, jestli palba nezačne znova. Skrývali jsme se pod mezemi spolu s ostatními rodinami až do východu slunce. Ke čtvrté hodině jsme prohlíželi napáchanou škodu. Z celé vesnice byly zasaženy jen dvě budovy – škola a naše modlitebna. Ráno před šestou hodinou se s námi tatínek rozloučil a šel s panem Hortou a několika dalšími hospodáři poprosit Němce, aby již nestříleli na naši vesnici.

28. července 1941

Smutná zpráva: berou koně. Každý se třese hrůzou pomyslením, aby mu nevzali to, bez čeho se o žních neobejde. Jinou, mnohem horší zprávou bylo to, co by se stalo, kdyby Němci nevrhli do Sovětského svazu. Tou zprávou, která námi otrásla, bylo, že z Michalovky mělo být několik rodin vyvezeno na Sibiř. O tom věděl jen tehdejší sekretář Hůlka a nesměl to prozradit pod trestem smrti. To hrozně tajemství, které v sobě nosil, ho téměř zničilo. Ty rodiny měly být vyvezeny 25. června, avšak 22. června vtrhli Němci do Sovětského svazu, a tak jsme byli zachráněni.

10. listopadu 1941

Všechno přikryl krásný sníh a mrzne. Každá větvička je obalena tlustou vrstvou sněhu. Naše divoké víno vypadá jako lanoví na le-doborci. Zdá se, že zima přichází každý rok dříve. Minulý týden zlikvidovali Židy krutý osud. V Rovně jich bylo zlikvidováno 17.000.

17. ledna 1942

Ještě před rozbřeskem bouchal u nás na okno Veselovský. Prosil nás o pomoc, že mu umírá dítě. Maminka tam běžela a přivedla ještě dítě k životu pomocí umělého dýchání. Avšak k večeru přece umřelo – na potník. Mráz trvá už tři týdny. Snažíme se být co nejbliže kamen, abychom nezmrzli jako ta voda v síni. Když někdo potřebuje nutně do vedlejší místnosti, obléká se tak, jako by šel ven.

2. srpna 1942

Jestliže člověk vidí všechno naruby, pak se nemá z čeho radovat. Každý křesťan má být i kazatelem ve svém povolání. Je zapotřebí sedláků-kazatelů, úředníků-kazatelů, ševců-kazatelů, prezidentů-kazatelů, obchodníků-kazatelů. Všichni se mají zúčastnit budování království Božího, nejen proroci Boží. Každý den musíme přikládat ruku k dílu.

4. srpna 1942

Michalovští Židé se už půl měsíce skrývají v obilí. Zdejší lidé, i když mají strach, jim nadržují. Dvě hodiny po západu slunce nesmíme vycházet, jinak hrozí smrt.

5. srpna 1942

Ukrajinská milice vpadne občas do vesnice a hledá v obilí Židy. Někteří Češi jsou dokonce rádi, když se milici podaří nějakého Žida „ulovit“. Odvracím se od takového Čecha s politováním. To je nevědomý, zaslepený člověk, který nevidí v Židech národ vyvolený. Z našich Židů již byli chyceni čtyři. Mezi nimi byl také chlapec, kterého u starosty bili, aby jim prozradil, kdo jim dával jíst. Našli totiž u nich čerstvé mléko a pečivo. Včera

byli všichni odvedeni do Rovna. Tam je česká kulka.

Rok zvratu

1. dubna 1943

Jsou teď bandy, které ničí Poláky. A také lidi, kteří se dali k Němcům. U nás se dalo k Němcům sedm českých rodin. Jsou teď z nich Němci. Včera přišel kvůli nim příkaz, že se mají se vším nastěhovat do „mužického“ Kvasilova. Od nás je to asi 24 kilometrů. Na jejich místo se do Michalovky nastěhují muži. Do toho Kvasilova přijde více Němců z více vesnic. A tam budou vojáky chráněni před těmi bandami. Dnes odjely z Michalovky poslední rodiny, které se daly k Němcům. Každou noc jsou někde ohně. Někdy bandité nebo partyzáni zapálí celé vesnice.

30. května 1943

Měli jsme neklidnou noc. Partyzáni přišli včera večer ještě za světla ve větším počtu a stříleli Poláky, kde jací v naší vesnici byli. Pak zapalovali jejich hospodářství. Celkem v naší obci shořelo šest polských hospodářství, tři české stodoly a chlév s dobytkem. Od poloviny května u nás zahynulo 12 Poláků. samozřejmě jsme se tuto noc ani neovlékali. V době míru by každý pospíchal pomoci hasit, ale teď? Večer k nám přišla paní Jelínková se třemi dětmi a zůstala u nás až do rána.

9. října 1943

Někdy jsem si přál vydělávat a nyní se mi přání splnilo. Měsíčně dostávám 40 marek a nějaké feniky. Ovšem to by mně nestačilo ani na týden. V letech mého raného dětství dostával tatínek za vyučování češtiny a náboženství 200 zlotých. Za to by se dalo tenkrát koupit 100 kg másla. Já bych za svůj plat nedostal ani kilo másla, protože stojí 60 marek.

25. prosince 1943

Letos poprvé byla odsunuta štědrovečerní slavnost na druhý den dopoledne. Důvodem byla obava lidí z večerního shromáždění. Našeho starostu Bielaka (Ukrajince) dali Němci do vězení a „ukrajínští povstalci“ mají teď na Čechy zlost. Proto zdejší lidé mají obavu, aby jim Ukrajinci něco neprovedli. Z té příčiny se slavnost konala až dnes odpoledne.

15. ledna 1944

Němci ustupují a Sověti jsou snad 40 kilometrů od Rovna. Do Michalovky přijelo z Rovna mnoho uprchlíků. Maminka měla včera 42 let. Všichni jsme se radovali, že můžeme být v této rozbořené době pohromadě.

1. února 1944

Včera jsme usínali v německém státě a dnes jsme se probudili v sovětském. A Michalovka je hned bez koní. Sověští vojáci brali i ty prašivé.

4. února 1944

Tak, jak se zachovali bolševici, tak se ne-

chovali žádní vojáci. Pěknější domy jsou jim trnem v očích. Vojáci k nám chodili jeden za druhým a každý zhurta, že chtějí jíst. A když nebylo hned jídlo, brali vše, co se dalo – břitvu, křížaly, kousek masa, sirky. Ovšem také hodinky a tatínkův snubní prsten. A že mají čekat, až se brambory uvaří, to je urazilo, že je chceme poctit brambory. „Tak vy Rudou armádu nemáte rádi, ale Němce máte rádi?!“

Střelení slyšíme na všech stranách a k tomu letadla, která bombardovala také naši vesnici. Ani jedno okno nezůstalo celé, lidé byli zraněni od skla. Teď se na noc zase nesvlékáme a někdo stále bdí.

5. března 1944

Ve středu měli se odebrat všichni michalovští Češi od 18 do 47 let se vším, co jim bylo přichystáno přes noc na vojenský rajonní úřad někde za Rovno. Václav Rejchrt a Vilém Jelínek prosili tatínka, aby rozloučení bylo v kostele. Kostel se ve středu zaplnil do posledního místa a já jsem jako obvykle zasedl k harmoniu. Sotva jsem mohl pohnout hrát. Při loučení se ukázalo, jak máme statečně ženy. Avšak můj tatínek plakal. Viděl jsem ho plakat poprvé.

Osvobození a návrat do vlasti

Vzpomínky Jarmily Tomešové na léta 1944-47

18. února 1945

Dnes je tomu právě týden, co zde byli Sověti. Byli tři dny také v Michalovce. Dělalí velkou „oblavu“ na ukrajinské povstalce „banderovce“. U nás v kuchyni držel kárný oddíl těžce raněného „banderovce“. Když jim vyzradil vše, co chtěli, tak ho zabili. Včera přišel domů Blahoslav Provazník. Byl v Rusku v nemocnici a na šest měsíců je puštěn domů. Nevládne pravou rukou. Máme v Michalovce již několik raněných vojáků.

20. května 1945

9. máje jsme se dočkali velké události, na kterou jsme čekali pět let, totiž konce války. Mír! Vytoužený mír. Pro nás zde to ještě mír ale není, hodně zde zkusíme skrze ty ukrajinské partyzány, čili „noční“.

29. května 1945

Jsme pod dvěma vládami. Jedna je sovět-

ská, druhá je „noční“. Ukrajínští partyzáni se zdržují v lesích, a jak mohou, přepadají sovětské vojáky. Tím vším trpí nevinné civilní obyvatelstvo. Co jsme zde prožili, to se nedá vypovědět. Ale přesto vše jsme zachovali neutralitu. Toužebně však čekáme, až se vyplní naše vroucí přání, abychom se vrátili do naší milé vlasti.

16. srpna 1945

Včera jsem s maminkou pomáhala svázat oves paní Rejchrtové. A pak jsme šly pomoci vázat panu Kokotovi len. Jemu tento měsíc zemřela žena. Byl velice rád, že jsme mu přišly pomoci. Tatínek je opět pryč. Jel do Rovna, Rožišť a Boratína.

11. července 1946

Rádío z Moskvy hlásilo, že začne repatriace Čechů z Ruska a že do 15. listopadu mají být všichni Češi, kteří se chtějí vrátit, již v Čechách. Tak se můžeme pomalu pakovat. My už máme koše na stěhování připraveny. Doposud jsme prodali jen kredenc z kuchyně, stůl a postel, a také všechny židle z kuchyně, takže nyní sedíme v kuchyni jen na dvou lavicích.

20. ledna 1947

Repatriace byla prodloužena do 15. března tohoto roku. Ale proslýchá se, že se bude odjíždět až do července, ne-li déle. Chceme být na každé „zavolání“ připraveni, a proto již také balíme. Spíme v cizích postelích, jíme na cizím stole a na cizích židlích sedíme. Doposud nevyjel ani jeden transport volyňských Čechů.

18. února 1947

Včera u nás bylo -30 stupňů mrazu a my spíme v nevytopené ložnici, poněvadž nemáme čím topit. V ložnici bývá i při menších mrazech okolo -3 stupně. Nějakou dobu jsem spala v jídelně, kde bylo -12 stupňů.

13. března 1947

Teprve včera jsme se „nahruzili“ do vagonu a dnes o půl třetí opustili rovenské nádraží. Když jsme projížděli Kvasilovem, hodně Kvasilováků stálo na nádraží a mávalo nám na rozloučenou. Mnoho Čechů z Kvasilova jede také v našem transportu. Kvasilováků je v našem vagoně devatenáct a nás třináct. Naše vagony jsou špinavé, zamazané od uhlí. Jsme zde namačkáni a není kde spát. V noci jsem musela stále udržovat oheň, aby nám v kamínkách neuhaslo.

23. března 1947

Již dva týdny jsme na cestě. Včera v noci vyjeli jsme ze Zvolena a dále přes Martin, Žilinu, Púchov, Vsetín, Valašském Meziříčí do Hranic. V Hranicích na Moravě budeme stát celou noc. Stále víc se cítíme jako doma. Zvláště jsme to mile pocítili, když jsme stáli na nádraží ve Valašském Meziříčí. Již jsme tam chvíli stáli, když vtom přijel osobní vlak, který zastavil právě před naším vlakem. Když cestující poznali, že stojí před transportem volyňských Čechů, hnedle okna vlaku se otevřela a přivítiví cestující dali se s námi

do hovoru. Házeli na nás kornout bombonů, pak kus čokolády, za chvíli druhý. Vtom tuto „střelbu“ uviděla jiná paní a začala také útok dvěma předobrymi buchtami. A tak to šlo dále, každý následoval dobrého bratrského příkladu. Pak s námi besedovali, dokud jsme neodjeli. To jejich chování nám bylo tak milé! Ano, zde je domov můj! Ať si přijde dobré nebo zlé, já vás nikdy neopustím, Čechy mé!

Rodina Tomešova zakotvila nejdříve v Hrušovanech u Litoměřic a zanedlouho se stěhovala do Trmic u Ústí nad Labem. Paní Drahoslava Rut Nývltová na závěr dodává:

Všichni jsme zůstali zakotveni v tom, v čem nás vychovali rodiče a všichni také nějakým způsobem pracujeme v církvi. Volyňské kořeny byly příliš hluboké, než aby se mohly vlivem čehokoli z našich životů vytrátit.

Vzpomínky rodiny Tomešovy jsou publikovány s laskavým svolením paní D. Rut Nývltové.

ROZHOVOR A NAŠE ZDROJE V DOBĚ PANDEMIE

Krouží kolem nás – doba, kdy se lámou kry našeho života a nemoc ochromuje celý lidský prostor...

V izolaci poznáváme své zdroje. Jsou vnější, spíše povrchní, nebo hluboko v nás, takové, jimiž krizová situace nezahybá?

Hledáme je všichni, se starými mechanismy řešení věcí již neobstojíme. Současné problémy nevyřešíme uživatelským způsobem bytí. Konstruktivní způsob hledání cesty musí vyvěrat z prostoru ticha.

Hledejme své zdroje a připusťme si odvážnou myšlenku, že i my sami se můžeme stát zdroji jistoty pro druhé.

Jak? Tichou nenápadnou cestou – úsměvem, telefonátem, návštěvou, pokud je to možné. Citátem zasláným někomu, kdo zápasí. Modlitbou za člověka, o jehož velkém trápení ví jenom Bůh. Statečným a odvážným slovem o poměrech, pravdivým pojmenováním stavu věcí, nelhostejností k situaci druhého, snahou o nápravu věcí veřejných.

V temných zákoutích života může slovo druhého posvítit na cestu, pomoci, aby nepadl, neztratil ve tmě odvahy. Jaký to prostor pro sdílení evangelijních příběhů do dnešní doby! Takový rozhovor uzdravuje.

Rychlostí blesku se objevují na internetových serverech zprávy o negativních zkušenostech dneška (týrání seniorů v pečovatelských domech, hromadné autohavárie, podrobnosti utrpení obětí domácího násilí...). Za pár hodin již zprávu nedohledáte. Nahradí ji jiná, podobně útočící na stabilitu naší psychiky. Ta rychlost informací, jež cválá na vlně „rozhodující sledovanosti“, je přímo ďábelská. Bere nám prostor a schopnost o věcech přemýšlet,

uvažovat o slyšeném a viděném.

Neustálé zahlcování informacemi, které nemůžeme strávit, ochromuje naše vnímání. Ztrácíme šanci v prudkém toku událostí rozlišovat, co je podstatné, co nepodstatné, co je prospěšné, co škodlivé či lživé a směšné... Samota a nucená izolace dneška nás paradoxně může navrátit k sobě samým. K vytvoření rytmu a harmonogramu dne, k činnosti, jež kotví. Také k promýšlení věcí do hloubky a tvoření sítě pomoci druhým a pro druhé.

Privádí nás k opuštění egocentrismu, ke starosti o ostatní, k vědomí, jak nesmírně jsme na sobě závislí. A to i přes veškerý dosavadní rétorický „humbuk“ o nezbytném prosazování individuality, práv a potřeb člověka (myšleno zde v uživatelském, materiálním smyslu bez ohledu na druhé).

Člověk byl stvořen k pospolitosti, ke společenství s druhými, k souznění duší. Bez vody rostlina usychá a stejně tak člověk bez rozhovoru.

Znovu se tedy k naslouchajícímu rozhovoru vracím – zachovává lidství a důstojnost lidí, ač mnozí přišli o všechno – své blízké, majetek, postavení, společenskou prestiž, o naději...

Dovolím si citovat z knihy benediktinského mnicha Anselma Grüna Kdybych měl už jen jeden den života: „Co se děje, když s někým mluvím? Letí má slova jen kolem jeho uší, anebo vzniká při rozhovoru společenství, vzájemné pochopení, tušení společného základu, z něhož žijeme oba? Mluvím k druhému tak, že se nad ním otevírají nebesa, anebo mu svými slovy vezmu všechnu naději, takže se v něm všechno zborťí?“

Přeji všem čtenářům dostatek času a odvahy k čištění studní vlastních zdrojů a k rozhovorům s druhými.

JF.

KRIZE KVŮLI ZEMANOVÍ A BABIŠOVÍ

Pokračování ze str. 5

Současné Rusko a Čína představují tedy podobné nebezpečí jako v 50. letech minulého století?

Takto zkrátit se to nedá. Ale musíme být skutečně na pozoru, protože obě tyto země zkou-

šejí opanovat veřejnou debatu u nás, a pokud nebudeme dostatečně naslouchat bezpečnostním institucím, které u nás byly založeny, aby chránily ústavu, tak jednou můžeme zjistit, že už není co chránit. Když ve funkci končil Duncan Lewis, šéf australské bezpečnostní služby ASIO, řekl: Mám velkou obavu, abychom se jednou neprobudili v zemi, která už nebude rozhodovat v zájmu občanů, protože za nitky bude tahat někdo ze zahraničí. A měl na mysli Čínu.

Pojďme ode zahraniční politiky k domácí. Senát bude mít zásadní slovo při jednání o nové podobě zákona, podle něhož budeme letos volit. Už jste s poslanci našli společnou řeč na tom, zda má být nějaký bonus pro úspěšné strany?

Se sněmovnou je shoda na 14 krajích, i když vláda bude ještě nějakou chvíli nabízet jeden. Je shoda na koaličních klauzulích, i když ta čísla se ještě ujasňují. A v otázce přepočtu na mandáty a případného bonusu se ještě shoda hledá. Ale vidím, že je velká naděje, že by to v dubnu mohlo jít do třetího čtení ve sněmovně a tou dobou už bude Senát zajedno s tím, co v daném návrhu bude. Protože by bylo chybou, kdybychom v Senátu zkoušeli nějaké zlepšováky, má to svoje limity a v případě volebního zákona je potřeba, abychom postupovali společně a aby co nejdříve bylo jasné, podle čeho se bude volit. *HN, 16.3.2021*

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

Květná neděle 28.3.

Iz 50,4-7 Ž 22

Flp 2,6-11 Mk 14,1 - 15,47

Zelený čtvrtek Ex 12,1-14 Ž 116

1 K 11,23-26 J 13,1-15

Velký pátek Iz 52,13 - 53,12 Ž 31

Žid 4,4-16; 5,7-9 J 18,1-19,42

neděle 16.4. ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

1. Gn 1,1-2,2	Ž 104
2. Gn 22,1-18	Ž 16
3. Ex 14,15-15,1	Ex 15,1-6.17-18
4. Iz 54,5-14	Ž 30
5. Iz 55,1-11	Iz 12,2-6
6. Bar 3,9-15.32-4,4	Ž 19
7. Ez 36,16-17a.18-28	Ž 42
8. Řím 6,3-11	Ž 118
9. Lk 24,1-12	

neděle 23.4. 2. velikonoční

Sk 2,42-47 Ž 118

1P 1,3-9 J 20,19-31

neděle 30.4. 3. velikonoční

Sk 2,14-28 Ž 16

1 P 1,17-21 Lk 24,13-35

neděle 7.5. 4. velikonoční

Sk 2,14a.36-41 Ž 23

1P 2,20b-25 J 10,1-10

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741